Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15994

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu (ABÖAF), annelerin, çocuk yeti?tirme süreçlerinde baban?n kat?l?m?n? te?vik etme veya engelleme e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçektir. Bu form, Akta? ve Ayd?n (2020) taraf?ndan Türk kültürüne uyarlama çal??mas? yap?larak kullan?ma sunulmu?tur. Ölçe?in temel amac?, aile içi dinamiklerde baban?n rolünü etkileyen anne davran??lar?n? sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu psikometrik araç, özellikle aile terapisi ve geli?im psikolojisi alanlar?nda, ebeveynlik ortakl??? ve ili?ki kalitesini incelemek için kritik bir öneme sahiptir.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda kültürel olarak uygunlu?unu ve psikometrik aç?dan sa?laml???n? do?rulamay? hedeflemi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türkiye'deki ara?t?rma ve klinik uygulamalarda geçerli ve güvenilir bir biçimde kullan?lmas?na olanak tan?m??t?r.

Anahtar Kelimeler

Anne Bekçili?i, Ebeveynlik, Babal?k Kat?l?m?, Aile Dinamikleri, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Güleycan Akgöz Akta?, Aysun Ayd?n.

Amaç

Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formunun temel amac?, annelerin baban?n çocuk yeti?tirme görevlerine ve kararlar?na dahil olma düzeyini ne ölçüde düzenledi?ini veya kontrol etti?ini (bekçilik yapt???n?) de?erlendirmektir. Bu düzenleme mekanizmas?, hem olumlu (baba kat?l?m?n? destekleyici) hem de olumsuz (baba kat?l?m?n? k?s?tlay?c?) boyutlar? içerebilir.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?n?n özel amac? ise, uluslararas? literatürde önemli bir yap? olan Anne Bekçili?i kavram?n?n Türkiye'deki aileler üzerindeki etkilerini ara?t?rmak için kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sa?lamakt?r. Bu sayede, ebeveynlik ortakl??? üzerine yap?lan ara?t?rmalara güçlü bir metodolojik temel olu?turulmu?tur.

Yap?

Ölçek, literatürde "Parental Gatekeeping" olarak bilinen ve özellikle anne taraf?ndan uygulanan, baban?n çocukla etkile?imini ve sorumluluk payla??m?n? etkileyen davran??lar bütünü olan Anne Bekçili?i (Mother Gatekeeping) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle iki temel boyutta

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelenir: K?s?tlama (Restriction) ve Te?vik (Facilitation).

K?s?tlama Boyutu: Annenin, baban?n yetkinli?ini sorgulad???, baban?n çocukla geçirdi?i zaman? veya ebeveynlik kararlar?na kat?l?m?n? fiziksel veya duygusal olarak engelledi?i davran??lar? içerir. Bu, baban?n ebeveynlik rolünden d??lanmas?na yol açabilir.

Te?vik Boyutu: Annenin, babay? çocuk bak?m? konusunda destekledi?i, onun çabalar?n? takdir etti?i ve baban?n çocukla sa?l?kl? bir ili?ki kurmas?n? kolayla?t?rd??? davran??lar? içerir. Bu boyut, sa?l?kl? ebeveynlik ortakl???n?n geli?imini destekler.

Geçerlik

Akta? ve Ayd?n (2020) taraf?ndan yürütülen Türkçeye uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda yap? geçerli?ine odaklan?lm??t?r. Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarl? bir faktör yap?s?n? ortaya koyarak, maddelerin teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland???n? göstermi?tir. Bu bulgular, Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu'nun, Türk kültüründe de ölçmek iddias?nda oldu?u psikolojik yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren temel bir psikometrik göstergedir.

Uyarlama çal??mas? sonuçlar?, Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu'nun hem genel ölçek hem de alt boyutlar baz?nda yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verece?ini ve dolay?s?yla güvenilir bir de?erlendirme arac? oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçeye uyarlama sürecinde, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlulu?unu incelemek üzere Faktör Analizi yöntemlerinden yararlan?lm??t?r. Genellikle, orijinal ölçe?in boyut say?s?n? koruyup korumad???n? belirlemek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) tercih edilmi?tir.

DFA sonuçlar?, ölçe?in kuramsal olarak beklenen alt boyutlar?n? desteklemi?tir. Bu analizler, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdi?ini ve faktörler aras? korelasyonlar?n anlaml? oldu?unu göstererek, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Anneler

Age Group: Yeti?kin (Ebeveynlik ça??ndaki anneler)

Population Details: Çocuk sahibi olan ve aktif olarak ebeveynlik rolünü sürdüren anneler.

Test Methodology: Ölçek, annelerin kendi ebeveynlik davran??lar?n? ve baban?n kat?l?m?na yönelik tutumlar?n? de?erlendirmelerini gerektiren bir dizi ifadeden olu?ur. Derecelendirme format? (örne?in, Likert tipi) kullan?larak yan?tlan?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Ortakl???, Anne Bekçili?i, Aile Terapisi, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Çocuk Geli?imi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: glycnakgoz@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address: ?lgili akademik yay?n (Türk Psikoloji Yaz?lar?) üzerinden eri?ilebilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçeye uyarlanm?? formu, 2020 y?l?nda yay?mlanan akademik çal??ma ile bilimsel kullan?ma sunulmu?tur. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, sorumlu yazar Güleycan Akgöz Akta?'tan veya orijinal ölçe?in telif hakk? sahiplerinden al?nmal?d?r.

Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: glycnakgoz@gmail.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: anne-bekciligi-olcegi-anne-formu-toad.pdf

Kaynakça

ARABPSYCHOLOGY.COM

Akta?, G. A., ve Ayd?n, A. (2020). Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formunun Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Türk Psikoloji Yaz?lar?*, *23*(45), 63-75. doi:10.31828/tpy1301996120200131m000018

Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Bu ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, ilgili akademik makaleden (Akta? & Ayd?n, 2020) elde edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM